І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-6740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 64. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 5-го КВІТНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 5, 1960 No. 64. VOL. LXVII

ЗДА ВИПУСТИЛИ НОВОГО САТЕЛІТА, ЯКИЙ З УСПІХОМ ФОТОГРАФУЄ І ТЕЛЕВІЗІЙНО ПЕРЕДАЄ ЗНІМКИ ЗЕМЛІ І ХМАР

Ню Йорк. — Директор програми космічних летів д-р Ейб Сілверстейн повідомив в неділю 3-го квітня, що новонищений американський сателіт „Тирос І" (англійська вимова „Тайрос І") з успіхом виконує свої функції від дня випущення, т. зн. від 1-го квітня, і кружляє довкола Землі та фотографує і телевізійним способом передає знімки Землі і хмар над нею до окремих станцій, які находяться в ЗДА і Гаваях. В неділю цей сателіт фотографував терени СССР і комуністичного Китаю. Але ці фота не мають більшого значення для військових цілей, тільки для метеорологів, які вже тепер говорять про нову добу в цій науці. ЗДА небаром мають випустити сателіта „Мідаса", який буде „мудрішим" шпигуном, бо негайно повідомлятиме про випущення ворогом ракети. Інший американський сателіт „Самос" матиме такі камери, які зможуть із докладністю фотографувати наземні інсталяції і ді. Сателіт-метеролог „Тирос І" вже 4-ий день кружляє довкола Землі, витрачаючи по 99.15 мінут на одну орбіту, роблячи під час тої фотографії хмар, якщо цього вимагають від нього контрольні стації на Землі, які знаходяться в Форті Монмуті, Н. Дж., і на Гаваях. В четвертому дні кружляння, в понеділок 4-го квітня, всі інструменти й телевізійні камери функціонували справно. Внутрішня температура в „Тиросі І" виносить 62 ступні Фаренгайта, а під час передач 74 ступні. Під час кружляння найближча його віддаль від Землі виносить 435.5 миль, а найдальша — 468.28 миль. Крайова Аеронавтика і Космічна Адміністрація повідомляє, що досі сателіт-погоди „Тайрос" прислав численні фотознімки хмар, зроблені з висоти більше як 400 миль. Метеорологи вже дещо скористали з тих фот, які прислала на Землю та камера, що обіймає менший терен, але зате робить докладніші і прецизніші знімки. Між іншим, вже в суботу були фота з району Середземного моря і Великих Озер в Америці. Директор бюра погоди у Вашингтоні д-р Гаррі Векслер твердить, що „Тирос І" виявив деякі явища, про які досі вчені не знали. Але колишній професор астрономії в Гарвардському університеті захоплення д-ра Векслера, кадр Гарлов Шеплі не поділяє жучи, що на виникання дощів і бур мають також вплив місцеві чинники, і тому потрібні будуть і надалі наземні метеорологічні стації, бо сателіти не зможуть сами передбачати погоди. Але і він не заперечує великого значення нового сателіта для метеорології.

Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація 1-го квітня зробила цій країні приємний „пріма апріліс" повідомленням про те, що їй вдалося того ж дня о год. 6:40 вранці з успіхом випустити першого штучного сателіта „Тироса І". Цей сателіт важить 270 фунтів і має форму пуделка на жіночі капелюхи. Випущення його відбулося за допомогою ракет, що їх випродукувало летунство, типу „Тор-Ейбл". Телевізійні камери не є більші від шклянки до питтєя води, їх випродукувала Радіова Корпорація Америки під керівництвом армійської сигнальної лябораторії в форті Монмут, Н. Дж. Ці камери можуть охоплювати терен 800 квадратових миль. Одна, менше докладна камера, вже в першому дні кружляння, зробила 4 фота, які показували президентові Айзенгаверові в Білому Домі, і він ними захоплювався, називаючи їх „чудовими", та кажучи, „що наша Земля не виглядає на таку то вже велику, коли дивитися на ці загини ріки св. Лаврентія", — одне фото показувало частину ЗДА і гирло ріки св. Лаврентія в Канаді. Друга, делікатніша камера, також робить світлини, але їх покищо не публікується з оглядів на безпеку. Фахівці від передбачування погоди обіцяють собі добитися великих успіхів, використовуючи дані цих „сателітів погоди", яких має бути більше. Деякі астрономи гадають, що подібне значення мав винахід телескопа в XVII віці. Краще передбачування погоди матиме велике значення для людей: фермери зможуть краще плянувати засіви та працю на полях; міські люди зможуть ліпше вибирати час своїх відпочинкових вакацій; військовики знатимуть, коли визначити час головних воєнних операцій. Одним словом, науковці на довший час з більшою докладністю зможуть, передбачати погоду, а це є дуже важне і під час миру і війни.

Науковці переводять останню перевірку сателіта „Тирос" (Тайрос) перед його випущенням в орбіту Землі.

ЗДА мають 9 активних сателітів, а СССР — 3

Вашингтон. — Із випущенням 1-го квітня нового американського сателіта довкола Землі „Тироса І" ЗДА мають тепер 9 активних сателітів, які кружляють довкола Землі або Сонця, а СССР тільки 3. І так американські сателіти довкруги Землі: Експлорер І; Вангард І; Вангард II; Експлорер VI; Вангард III; Експлорер VII і Тирос І. Американці мають ще дві ракети-сателіти, які є в орбіті Сонця — Піонер IV і V. СССР має одну активну ракету довкола Землі — Спутника III, а одного сателіта в орбіті Сонця і одного в орбіті на шляху Земля — Місяць.

В АМЕРИЦІ

● **Державна скарбниця** випускає нові довготермінові бонди, які є важні на 25 родів, але які можна буде відкликати після 15-ох років. Відсотки від цих бондів виноситимуть по 4.25, бо Конгрес із демократичною більшістю не погодився скасувати висоту опроцентування довготермінових бондів, яка тепер виносить 4.25.

● **Директор Армійського дослідного центру** Ричард С. Морс заявив, що процес зберігання свіжости харчів при допомозі радіяції не є такий легкий, як вони давніше сподівалися. Деякі харчі законсервовані цим способом, не є смачні, а крім того ця консервація є закоштовна.

● **Представники банку** в Шикаґо відкопали золоті монети, вартости 100,000 долярів, які були сховані під двома деревами на парцелі Стенлі Р. Пірса. Це сталося згідно з заповітом Пірса. Золота не вільно скуповувати і переховувати від 1934 року, коли золоті монети стягнено з обігу.

● **Президент Венесуелі** Ромульо Бетанкур домагається, щоб ЗДА зірвали дипломатичні зв'язки з Домініканською Республікою, бо тоді, казав він у пресовому інтерв'ю, зменшилося б напруження в районі Карибського моря, і покращало б відношення латинських американських держав до ЗДА. Коли б це сталося, то Венесуеля разом з іншими державами, домагалася б вирішення кубинської кризи, жадаючи там переведення вільних виборів.

● **Шеф морських операцій** адмірал Арлі А. Бирк, зізнаючи в підкомісії військових операцій Палати Репрезентантів, твердив, що летунська ракета „Мінітмен" — це найкраща оборона Америки, бо ця ракета вміщена на автах, які легко можна перевозити з місця на місце. Адмірал Бирк боїться, що ворог міг би знищити ті бази, з яких мали б випускати інші більші ракети.

● **Департамент рільництва** стверджує, що від половини лютого до половини березня ціни на фармерські продукти зросли на 3 відсотки. В тому самому часі збільшилися і ціни тих товарів, які є потрібні фармерам, але тільки на один відсоток.

У ПОЛІЦІЙНОМУ КРИМІНАЛІ В ПАРИЖІ

Париж, кримінал, (О. Д-вич). — Не знаю, чого сподівається читач „Свободи" від паризького кореспондента — репортажу про поїздку Хрущова, чи вісток про долю українців під час цієї поїздки? Мені здається, що слід наперше писати про друге, бо про перше говорять депеші пресових агенцій, а наші підсумки давати ще зарано.

Подорож проходила, за пляном: Хрущов говорив про німецьку небезпеку і збільшення торговельної виміни між Францією та СССР; французька компартія організувала бурхливі маніфестації, а французька буржуазія мріє про продаж машин та вина і потайки має надію, що Хрущов погодиться сплатити царські борги. Адже сам де Голь зачав так, говорячи про те, що СССР це російська нація, з якою треба мати добрі відносини, а ці відносини, мовляв, можливі, бо ж завтра ця нація потребуватиме Заходу для оборони перед жовтою небезпекою.

Кожен француз любить видовища й добрі обіди. Тому кожен француз слідкував за

(Закінчення на стор. 2-ій)

Хрущов вернувся до Москви з своїх відвідин у Франції

Москва. — Нікіта Хрущов вернувся з цілою своєю родиною і численним почотом в минулу неділю 3-го квітня до Москви з своєї 11-денної візити у Франції. В минулу суботу проголошено в Парижі широкий спільний комунікат про совєтсько - французькі розмови в Парижі, в яких, крім през. де Голя і Хрущова, брали участь французький прем'єр Мішель Дебре, міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль і дорадник в справах роззброєння М. Вавмгартнер, а з совєтського боку Андрій Громико і Косигін. У тому комунікаті названо справи конференції на вершинах, роззброєння, Німеччини й Берліну та торговельних взаємин. Із них тільки щодо торговельних взаємин між Францією і СССР комунікат стверджував позитивні висліди. Рішено повести торговельні переговори, що взяли б до увагу 5-ти річний плян товарообміну між тими двома країнами, по 1965 рік. Зате, щодо всіх інших справ то — за твердженням пресових коментаторів — вислід французько-совєтських розмов „рівний нулі". Хрущов кількакратно за час перебування у Франції повторював своє давнє становище, що якщо між Москвою і Заходом не прийде до згоди в справ підписання мирового договору з двома Німеччинами і перетворення західнього Берліну на „вільне місто", то Совєти підпишуть сепаратний мировий договір із Східною Німеччиною. Франція стоїть за збереження прав західніх держав у західньому Берліні та за розв'язання проблеми західнього Берліну на базі плебісциту тамошніх мешканців а проблеми з'єднання Німеччини на базі вільних виборів.

У Казахстані відбулись криваві заворушення робітників

Мюнхен. — Препогані умовини праці й помешкання в Казахстані довели до заворушень серед туди „добровільних" сільсько - господарських робітників до переведення одвертого бунту, який тривав три дні. Сталось це ще в минулому жовтні, але тепер вістку про це подало Радіо Визволення, покликавшись на зізнання останніх німецьких репатріянтів з Совєтського Союзу, що були свідками цих заворушень. Бунт відбувся в „місті шатер" Темір-Таю недалеко Караганди. Совєти вислали 2.500 поліціянтів, які вбили 100 робітників і близько 1,000 поранили й таким чином встановили „спокій".

„УКРАЇНЦІ НАБИЛИ СВ. СТЕФАНА 6:0"

„Українці набили св. Стефана 6:0" — це великий заголовок на спортовій сторінці "New York Times-у" з 4-го квітня. Мова, очевидно, про Українське Спортове Товариство „Тризуб" у Філадельфії, що має офіційну англійську назву "Ukrainian Nationals" та яке здобуло важливу перемогу у футбольних змаганнях чвертьфіналу Сходу за чашу Америки. Вислідом 6:0 над мадярським клюбом св. Стефана з Клівленду українська футбольна команда добилася до півфіналу Сходу, в якому зустрінеться з балтиморським спортовим Клюбом „Помпеї".

Український Відбиванковий Клюб „Плай" здобув перше місце і чашу чемпіона турніру краєвих відбиванкових команд Середнього Заходу і Сходу ЗДА. В цьому турнірі, що відбувся в суботу 2 квітня ц. р. у Мідвіл, Па., взяло участь 12 найкращих дружин і тому першість українського клюбу вважають великим успіхом, який промощує „Плаєві" шлях до змагань за чемпіонат цілих ЗДА.

Свої чергові змагання за мистецтво Німецько - американської футбольної Ліґи УСК, Ню Йорк, на виїзді до Стемфорду, виграв у відношенні 3:1. Там же Резерва УСК виграла з Резервою Стемфорду 6:2. В інших змаганнях нижчих команд УСК-у виграли з новаками „Айнтрахту" 3:0; учні УСК-у зремісували з учнями Котчі 1:1, а Юнаки УСК-Б зремісували з Юнаками „Айнтрахту" 0:0.

Елізабетська „Січ" виграла високо чвертьфінальні змагання за футбольне першенство і чашу стейту Ню Джерзі, перемагаючи СК „Костек" у відношенні 5:1.

Чорноморська Січ, Ньюарк, здобула дві цінні точки в грі за першенство А-кляси Футбольної Ліґи стейту Ню Джерзі перемогою 7:3 над німецьким клюбом „Лідеркранц" з Трентону.

В індивідуальних шахових першенствах СУАСТ, Схід, що відбулися в Ню Йорку, в суботу 2 і в неділю 3 квітня ц.р., переможцем вийшов Лев Бойнарович, здобувавши 4 точки на п'ять можливих. Дальші місця зайняли: (2) д-р О. Попович, (3) д-р С. Трофименко, (4) Дм. Кулик, (5) д-р М. Шпитько, (6) Л. Харченко, (7) Яр. Салачинський. Змаганнями з участю 16 змагунів проводив ланковий СУАСТ Леонід Харченко.

Генерал МекАртур видужав після операції і вийшов із шпиталю

Ню Йорк. — Генерал армії Даглес МекАртур в неділю 3-го квітня залишив шпиталь Ленокс Гил і разом із своєю дружиною, яка по нього прийшла, від'їхав до свого мешкання в готелі Вальдорф-Асторія. 80-річний генерал перебував у шпиталі від 29-го січня цього року, бо нездужав на урологічні недомагання, а 19-го березня лікарі зоперували йому передміхурову залозу (простату). Генерал почувається дуже добре, перед відходом із шпиталю сказав таке: „Біблія оповідає про одну з найбільше вражаючих історій про Лазаря, який встав із мертвих. Я почуваюся подібно як модерний Лазар, бо те, що я встав, завдячую тільки надзвичайній зручності і ефективності руки д-ра Джорджа В. Слотера та його асистентів".

Шаран, Білик і Литвинка знову очолюють Відділ УККА в Джерзі Сіті

Джерзі Сіті. — Загальні збори місцевого Відділу Українського Конгресового Комітету, що відбулися тут минулої неділі, 3-го квітня, в залі Народного Дому, знову перевибрали Антона Шарана на голову, Володимира Білика на секретаря і п. Литвинку на скарбника цього Відділу, що його в збірці Народного Фонду випередили тільки Н. Йорк і Філядельфія — як це ствердив на зборах представник центрального УККА з Ню Йорку, д-р Вінкентій Шандор. Він також виголосив доповідь про теперішній стан української визвольної справи на міжнародному терені та працю УККомітету в її користь. Звіти дотеперішньої Управи, зокрема голови, секретаря і скарбника, дали загальний огляд громадської активности в Громаді, одною з найкращих характеристик якої й може послужити факт, що зібрано і переслано Централі 3,902 доляри на Народний Фонд, ця громада, як згадано, займала третє місце після Ню Йорку і Філядельфії та перед Шикаґом і всіма іншими громадами, хоч своєю чисельністю вона далеко не належить до найбільших. В дебатах над звітами і обговореннями плянів на майбутнє обмірковано зокрема дальшу активізацію, відповідне відзначення 20-річчя УККА, відзначення „Тижня Поневолених Націй" в липні та загальні проблеми громади і спільноти. Збори, які проводила президія з ред. А. Драганом, як головою, і д-ром Сильвестром Мартиком, як секретарем, закінчено молитвою і відспіванням „Ще не вмерла Україна". В тому самому часі у великій залі Народного Дому з успіхом відбувся виступ ансамблю Алекса Бережного з виступом п-ні Наталії Андрусів у вокальній частині програми. Раніше, о год. 4-ій по полудні, місцева українська католицька парафіяльна школа ім. св. Петра і Павла, відзначила Шевченківські роковини в парафіяльній залі деклямаціями та співами шкільної дітвори.

У Ню Йорку відбулись Загальні Збори уділовців Українського Народного Дому

Ню Йорк. — У великій залі Українського Народного Дому в Ню Йорку при 2-ій Евеню відбулись в минулу неділю 3-го квітня Загальні Збори уділовців (шеровців), при чому репрезентованих було на залі 1601 уділ, у тому числі 639 мандатів („проксі"), переданих Дирекції. Із фінансового звіту, проголошеного скарбником УНДому п. Іваном Винником, прибутки за минулий рік дали 79,071 долярів, видатки 73,657 долярів. Чистий дохід зменшився ізза амортизаційних коштів. Загальний оборот в звітному році був на 4,000 дол. більший, як в попередньому. Однаково звітодавці, як дискутанти стверджували велику національно-громадську роботу, що її виконує УНДім в Ню Йорку та його здорову фінансову базу. Всі фінансові труднощі УНДому зводяться до браку резервового чи оборотового капіталу, що не дозволяє переведення необхідних ремонтів і адаптацій. Збори закликали знову українських громадян, мешканців Ню Йорку, купувати його шери (уділи) і конструктивно причинятися до сплати цієї місцевої фортеці. За статутом передбаченої ротаційною системою, вибрано на всіх 21 членів — нових 7-х членів, з того 5-м відновлено давній мандат. Уперше вибрано: д-р Ярослав Падох і адв. Г. Волинець. Проводив зборами голова УНДому проф. М. Лисгір.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **З'їзд Товариств Сприяння Українській Національній Раді** відбувся в суботу, дня 26 березня ц. р. Збори вислухали звідомлень уступаючої управи та перевели дискусію над різними питаннями загально - громадського та організаційного характеру. Проводив Зборами д-р Кость Паньківський і брав у них участь президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький.

● **З приводу виставки,** що її влаштовує Монтклерський Музей Мистецтва для відзначення Міжнародного Року Втікача і для зілюстрування вкладу втікачів в американське життя мав відбутися в Монтклер, Н. Д., в неділю, 30-го квітня ц. р. концерт музики видатних музиків - іміґрантів, у програмі якого виступали піяністка Дарія Каранович, співачка (сопрано) Мартка Кокольська - Кобрин та 6 - літня українська піяністка Юліяна Осінчук.

● **Третю виставку Образотворчого Мистецтва** влаштовує Спілка Образотворчих Мистців Канади в залях дому Просвіти в Торонті, Канада, в часі від 2 квітня до 10 квітня ц. р. включно. Участь у виставці беруть члени УВОМ в кількості 21 з різних місцевостей Канади. Їх творчість буде заступлена 60 експонатами з малярства, графіки та скульптури.

НАПРУЖЕННЯ В ПІВДЕННІЙ АФРИЦІ ЗЛАГІДНЮЄТЬСЯ

Йоганнесбург. — Після недавніх кривавих заворушень у Південній Африці, що викликали скликання Ради Безпеки Об'єднання Націй, атмосфера в тій країні дещо менше напружена, покищо назверх панує спокій. Гарна погода в минулу неділю причинилась до успіху тамошніх великих публічних спортових імпрез та туристичного руху. Все ж, в Південній Африці існує далі виїмковий стан, а все військо і поліція поставлені на стопу гострого поготівля. Внутрішньо-політична ситуація з'ясується щойно під час парляментарної сесії в Кейптавні. За коментарями преси, несподіваний голосний і для теперішнього уряду дуже неприхильний відгук, що його знайшли в широкому світі останні події в Південній Африці, може довести до зміни уряду, однак водночас всі погоджуються, що теперішній прем'єр Гендрік Верверд не зречеться добровільно свого становища. Збоку муринської автохтонної більшости нема ніяких нових виступів. Тільки спорадично тут і там групи муринів обкидують камінням автобуси по шляхах. Державні будинки і церкви стоять далі під сильною охороною війська і поліції. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй прийняла в минулу п'ятницю 1 квітня ц. р. резолюцію, зголошену Еквадором, в якій Рада „засуджує" расову політику Південно-африканської Унії та закликає генерального секретаря Гаммершільда повести безпосередні розмови з південно-африканським урядом щодо такої зміни тієї політики, яка відповідала б чартерові Об'єднаних Націй. В голосуванні 9 держав висловились „за", в тому числі й З'єднані Держави, а тільки Англія і Франція стримались від голосування. Обидві ті держави устами своїх делегатів пояснили своє становище під час голосування своїми сумнівами, чи Об'єднані Нації мають право займатися тією справою, що належить до внутрішньої політики Південної Африки. Делегат Південної Африки вистосував під адресою членів Ради Безпеки запит, чому вона вважала за відповідне займатись стрілянною до муринської демонстрації, в якій згинуло 75 осіб, а не звертала уваги на куди поважніші акти масового вбивства, що ділялись в міжчасі у широкому світі. Зокрема він за іменем назвав Індію, де відбувались нераз криваві демонстрації та вказав на Совєтський Союз, який переводить вбивство „десятків тисяч". Генеральний секретар Гаммершилд вже конферував з делегатом Південної Африки Бернардусом Фурі, але про їх 45-хвилинну розмову не видано ніякого повідомлення. За газетними інформаціями, Гаммершилд не має заміру їхати до Південної Африки, здаючи собі справу, що тамошній біло-націоналістичний уряд не закине своєї расистської політики. Англійський міністер закордонних справ Ллойд таврував втручання Ради Безпеки у внутрішню справу Південної Африки, — очевидячки, лякаючись, щоб Південна Африка не виступила з Британського Коммонвелту. Але з другого боку муринські держави Гана і Нігерія обурені, що Англія не підтримала їх проти Південної Африки і погрожують виступом з Коммонвелту. Ця справа буде предметом нарад прем'єрів усіх держав Коммонвелту, що почнеться 2 травня в Лондоні.

На Сагарі переведено штучний вибух другої французької атомової бомби

Париж. — В минулу п'ятницю 1-го квітня Франція перевела свій другий атомовий експеримент на полях біля Реггану в південно-західній частині Альжиру, що географічно належить до пустині Сагари. Офіційно комунікат стверджує повний успіх того експерименту та зазначає, що розміри тієї другої бомби такі, що можна її скидати з літака. Перша французька атомова бомба, була розряджена 13-го лютого ц. р. на високій на 350 стіп сталевій вежі і мала силу 60,000 до 70,000 тонн ТНТ, коли ця остання бомба була розряджена на землі і мала силу меншу, ніж 19,000 тонн ТНТ, себто була менша за бомбу, скинену американцями на Гірошиму і Нагасакі. Цей останній французький експеримент переведено о год. 6.15 ранку тамошнього часу. Комунікат підкреслює переведені всі заходи безпеки. За твердженням фахівців, радіоактивний опад тієї бомби обмежений до експериментальної зони біля Реггану, яка охоплює 23,000 кв. миль. Сейсмографічні апарати в Інституті Фізики у Штрасбурзі, які гостро зареагували на перший згаданий французький вибух, не реагували на цей останній вибух. П'ятницевим експериментом керував генерал Шарль Еллере. Коли Хрущов приїхав до Франції 23-го березня ц. р., то през. де Голь поінформував його про визначену дату для другого атомового вибуху. Якщо Хрущов був би приїхав за первісно визначеним терміном, то цей вибух стався би вже після його від'їзду.

У СВІТІ

● **У парляменті Південної Африки,** який складається з 150 виключно лише білих послів, 128 голосували за поставлення поза законом обох муринських політичних організацій — Пан-Африканського Конґресу й Африканського Національного Конґресу, а тільки 16 голосувало „проти". Число арештованих муринських та опозиційних діячів в Південній Африці переступило вже 300.

● **На Мадярщині** звільнено двох видатних письменників, Тібора Дері і Дюлю Гайя, расуджених в 1957 році на в'язничні кари, як ніби співвинуватців протикомуністичного повстання в 1956 році. Комуно-мадярський уряд виготовив амнестію з нагоди 15-річчя визволення Мадярщини з-під гітлерської окупації: його рахують від 5 квітня 1945 р. ніби завдяки „визвольній" совєтській армії.

● **Папа Іван XXIII** призначив нового головного редактора ватиканського органу „Оссерваторе Романо". Став ним 59-річний редактор католицького щоденника в Больонії, „Ль'Авенір д'Італія", Раймондо Манціні. Коли він переїде до Риму, стане там громадянином Ватикану, що за т. зв. Лятиранським пактом має правний стан самостійної держави. Дотеперішній редактор „Оссерваторе Романо", князь Джузеппе Далля Торе, має вже 75 років і дістав від Папи почесне інше призначення, що не вимагає натуги.

● **В Індії** уряд заборонив газетам приймати безпосередньо від закордонних пресових аґенцій вістки зі світу. Таким чином керівний індійський англомовний щоденник „Ді Таймс оф Індія" втратив право користуватись комунікатами американської аґенції „Ассошіейтед Пресс". Засновано центральну індійську пресову аґенцію, як посередницю для вісток з різних закордонних аґенцій, але покищо газети не мають негайних добрих вісток з-закордону.

● **У Шеффілді в Англії** живе між іншими — 5.000 мусульман. Вони щойно тепер зорганізувались у віровизнаневу громаду, закупили будинок та переробили його на мошею.

● **Західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер,** запитаний під час відвідин у Токіо, що він думає про антинімецьку кампанію Хрущова у Франції, заявив: „Хрущов старався засіяти зерно ненависти між французами і німцями, але воно впало на кам'янистий ґрунт".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Вселюдська „домашня справа"

Представник Південно - Африканського Союзу палко протестував минулого тижня на Раді Безпеки Об'єднаних Націй проти того, що ця міжнародна установа займається справою, до якої не повинна мати ніякого діла: расово - сеґреґаційною політикою уряду та держави, яку він представляє. Це, казав він, внутрішня справа, яка належить виключно до компетенції крайового уряду. Представник Франції запевняв, що його держава не визнає расової дискримінації, але теж заявився проти „інтернаціоналізації внутрішньо - політичних питань", і слухачі зрозуміли, що Франція вважає за свою „внутрішню справу" 5-річну війну з мусульманськими автохтонами в Альжирі, якого вона не хоче виректися як своєї колонії. Ще незручніщою була ситуація Англії: адже і Південно - Африканський Союз на лаві підсудних, і Індія, Австралія, Цейльон та Ґгана в ролі обвинувачів — це члени Британського Коммонвелту. Безмежний цинізм Совєтського Союзу віддавна відомий всім і нікого вже не дивує: большевики в ОН завжди громили „імперіялістичний колоніялізм" і всі прояви суспільно - громадської несправедливости, будучи водночас самі найбільшими поневолювачами, що заперечують громадянські свободи та принижують людську гідність. Тому вони підтримували скаргу проти Південно - Африканського Союзу, хоч вважають, що вислання танкових дивізій проти Мадярщини — це була „внутрішня справа", якою ОН не могли займатись...

Заперечування громадянської рівности іншій расі, — панування меншости над більшістю, — стосування несправедливих законів і розпорядків супроти окремих верств громадянства, ба навіть цілих народів у межах держави — це завжди „внутрішня політика" даного режиму. Але це далеко не значить, що така внутрішня політика не підлягає судові зовнішнього світу. Коли в такій внутрішній політиці порушено принципи вселюдського характеру, тоді це не є домашня справа, до якої нема ніякого діла ближчим і дальшим сусідам. Воля людини і воля народів, рівність рас, рівність статей і віровизнань, право на вільне слово, на свободу рухів, на вільну працю і багато інших подібних принципів — це вселюдське добро, зацікавлення яким переступає межі державних кордонів. Об'єднані Нації саме тому втратили свій первісний авторитет і свою популярність у світі, що проявили в одних випадках опортунізм, байдужність на кривду, заподіювану народам і людям, а в інших — безсилість переводити в життя свої постанови й свої засуди. Як можна мати високу пошану до міжнародної установи оперної на чартері, над яким жорстоко глузують її члени своєю „внутрішньоюполітикою"?! Тому ця внутрішня політика — це не справа окремих держав, урядів, режимів. Це — справа совісти всього людства.

Мовчать, як мовчали

Протягом останніх чотирьох років „регабілітовано" в Совєтах цілий ряд українських письменників і культурних та наукових діячів, знищених в добу терору Сталіна, Постишева, Хрущова і Серова без будь-якої їхньої вини і здебільша без суду. Крім них регабілітовано також і деяких письменників, творчість яких донедавна засуджувано, як буржуазно - націоналістичну, декадентську, суперечну комуністичному світоглядові і ідеології.

Одним з ініціяторів проведених регабілітацій був відомий український поет, Максим Рильський, лавреат і академік із ласки комуністичного режиму, якому він служить вірою і совістю. Це Рильський, між іншим, добився регабілітації О. Олеся і надрукування його „вибраних поезій", дбайливо очищених від усього, що могло б нагадувати справжнього Олеся, еміґранта - патріота.

Недавно, треба думати також за почином Рильського, регабілітовано ще двох засуджуваних і виклинаних за „буржуазний націоналізм" українських поетів, Миколу Чернявського і Миколу Вороного. Останній із них, не зважаючи на свій похилий вік, в половині 30-их років був ув'язнений і засланий в концентраційний табір, де й загинув 1942 року під час хрущовсько - серовського терору в Україні.

Максим Рильський був близьким другом Вороного, Чернявського і інших зліквідованих та репресованих письменників, та й сам він у перших роках комуністичної влади зазнав не тільки цькування, але й тюремної „перевиховн". Переслідування і смерть цих своїх друзів Рильський, без сумніву, тяжко переживав. Але ніколи світ не почув від нього слова протесту, жадного рядка не написав він з теплою згадкою про знищених і замучених. Такий страшний був тиск і терор пролетарсько - комуністичного режиму, який, нищачи видатних творців слова, не дозволяв їхнім рідним і друзям бодай схилитися в жалобі над їхньою могилою.

Ніякої зміни в цьому нелюдському ставленні режиму не принесли і всі теперішні регабілітації, бо ще й тепер ні Рильському, ні ініціяторам інших регабілітацій не вільно згадати про те, якої долі зазнали регабілітовані письменники і діячі. Про це вони мусять мовчати, як мовчали й досі.

Тиждень книжки

До багатьох „тижнів", що їх відзначає Америка для популяризації безлічі добрих справ і акцій, включно із схваленим минулого року в Конґресі ЗДА та проголошеним Президентом країни „Тижнем Поневолених Націй", належить також і „Тиждень Книжки", заініційований три роки тому неприбутковими організаціями: Крайовим Книжковим Комітетом та Американською Бібліотечною Асоціяцією. „Тиждень Книжки" почався в неділю 3-го квітня і триватиме до суботи 9-го квітня, а ціль його: упродовж сімох днів докласти максимальних зусиль для популяризації книжки і привернути публічну увагу для цього найбільшого джерела людської мудрости, культури і розвитку.

Це не був припадок, що згадані книжкова і бібліотечна організації заініціювали „Тиждень Книжки". Кожний бо, хто орієнтується в сьогоднішній ситуації, здає собі справу, що в модерному часі книжка, хоч і „не виходить з моди", але не має вже такої уваги загалу, на який заслуговує. Люди живуть довше, але й швидше, і тепер, коли можна поснідати в Ню Йорку і того ж дня пообідати в Лондоні, вони мають менше часу, ніж мали тоді, коли, щоб заїхати з Ню Йорку до Лондону, треба було кілька тижнів гойдатись у вітрильнику на хвилях океану. Людські вимоги збільшуються скоріше, ніж можливості, і тому — немає часу. Однак, вся історія людства і його розвитку переконує, що саме книжка повинна належати до тих речей, для яких ми мусимо мати час.

Саме тепер появилась на книжковому ринку велика, на 692 сторінки праця „Огляд людського знання в модерному світі", зредаґована Лиманом Брайсоном. Це — велике симпозіюм, що має написаних різними авторами - фахівцями 33 розділи з головних ділянок знання: філософії, психології, медицини, анатомії, атомової енергії, мови, літератури, виховання, архітектури, мистецтва і т. д. Провідними тезами книжки крім самого огляду багатьох ділянок знання, є дві: 1) Всі ділянки знання ще ніколи не були так тісно між собою зв'язані і взаємозалежні, як сьогодні, і 2) ніщо не є грізнішим, як брак знання. А знання — це книжка!

„Тиждень Книжки" дає добру нагоду, щоб цю істину пригадати й усвідомити.

У ПОЛІЦІЙНОМУ КРИМІНАЛІ В ПАРИЖІ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

меню кожного обіду й кожної вечері та вважав Нікиту симпатичним й інтеліґентним дядьком, бо він у Бордо пробував аж 6 ґатунків сиру, у нім хвалив вина, а в Марсею співав Марсельєзу та „Волга, Волга". Коли б ще десь затанцював камаринського, всі були б переконані, що він клясичний, екзотичний москаль, який мріє про поворот до тройки та до масових закупів устриць, вина, парфум, ну й машин на славу французької цивілізації і для утримання миру.

Побут козацьких коней у Нотр-Дамі французи вже забули, а пам'ятають тільки союз з Москвою під час двох останніх німецьких інвазій. Сьогодні — Росія велика потуга й у ній „режим еволюціонує" і скоро дійде там до спокою, бо ж чи французька революція не знала періоду божевільного терору?

Тому Франція прийняла Хрущова під оплески комуністів, при байдужності маси й з прихильною цікавістю буржуа. Спорадичні виступи крайніх правих не мали ґрунту, бо правиця бачить у Хрущову тільки спричинника спротиву альжирського підпілля, а це нікого не переконує.

На проблему каноніка Кіра загал дивиться як на цікаву витівку старого ксьондза. Лише один щоденник дав сякий-такий розголос телеграмі українських заточенців, яку вони вислали кан. Кірові, пригадуючи йому, що саме Хрущов благословив знищення Греко - Кат. Церкви в Україні й її єпископів та священства. Бо що Церква, коли і надія експортувати вина й сир, а може й за безцін купувати кавяр у варварів, які не знають ціни своїм багатствам?

Свого часу ми згадували про кампанію французької преси в користь заарештованих еміґрантів. Згадували ми й про те, що ця кампанія припинилась. Бо скільки ж можна писати про тисячу якихось там чужинців, коли тут може з розмовах провідників двох світових потуг вирішується доля нашої пляне ти? Тому преса про нас нічого не пише і виглядає, що вся публічна опінія з цим погодилась.

А тимчасом люди сидять вже четвертий тиждень і ясно, що сидітимуть повний „русский місяць". Сидять і в Парижі ті, що їх арештували напередодні приїзду Хрущова, тобто 22-го березня. Між ними й ваш кореспондент.

Попавши сюди, я не жалію за Корсикою, хоч умовини тут далеко гірші. Це звичайний поліційний кримінал. Лише наші келії не замкнені й вільно виходити на подвір'я. Доглядачі трактують нас як людей, але вища влада — ні. Не маємо права ні листуватись, ні телефонувати, протягом перших 8 днів не були дозволені ніякі відвідини й ми зовсім були відрізані від світу й наших родин, що не трапляється навіть кримінальним злочинцям. І протестувати не було як, бо ж коли це режим для діячів французької правиці, то що можуть говорити безправні чужинці?

Ми бачили гірше, тому такі умовини арешту на нас не роблять ніякого враження з матеріяльної „точки" зору — коли так можна висловитись. Але морально це страшенно пригноблює, викликає почуття безнадійної беззахисности.

Адже це сталося на домагання совєтської амбасади й всупереч усяким законам логіки та пошанування людської гідности. І за нами не стоїть ніякий параграф. Француза вільно тримати в арешті лише 24 години. Згідно з повновластями, що їх має уряд, цей речинець арешту без акту оскарження продовжено до 5 днів. І п'ятого дня французів випустили. Для нас же „закони не писані", як для людей нижчої раси. І насуваються гіркі думи про ідеали свободи, якими Захід думає перемогти східню деспотію...

А що, коли в травні Захаров зажадає, щоб нас знову заарештували? А що, коли „розмови на вершинах" затягнуться на тижні, а то й на місяці з довшими перервами? Тоді може доведеться сидіти місяці й бути залежним від здоров'я Хрущова. Але в зв'язку з приїздом Айзенгавера комуністичні боївки не будуть арештовані. Цим шляхом можна дійти й до того, що при черговій нагоді нас передадуть під безпосередній нагляд большевиків.

Коли б нас заарештували за злодійство, ми мали б право на адвоката, а тоді він знайшов би параграфи, що нам дають якісь права. За протимосковське й антикомуністичне переконання нам не належиться ніяка оборона! Ніякі інтервенції не помагають, ніякої змоги довідатися про стан здоров'я дитини, яку я залишив хворою дома. Розпачлива безнадійність!

І повна мовчанка міжнародного довкілля. Під цим оглядом — Хрущову поїздка вдалася. І то дуже. Адже він дав потвердження московської пропаґанди серед еміґрації, яка (пропаґанда) завжди говорить про безправство й байдужність західнього світу до нас. Адже кожен большевицький агент каже, що нас перед довгою рукою Москви ніхто й ніщо не захистить. Хіба не правда?

Захід нас не захищає, бо що ідеали в обличчі можливостей торгівлі!

Мені важко писати про це спокійно, а що ж має сказати та чи інша дружина заарештованого робітника? — Городу нема кому обробити, а він сидить за Україну!

Сидів тут з нами чоловік, що був 20 разів оправданий на суді. Ніхто не вірить в його невинність і він не настоює на цьому. Пили ми з ним вино, дискутували ночами. Це постать, про яку слід би написати роман, або... соціологічну студію. Він казав:

Батько мій загинув під Верденом, коли мені було 6 місяців. Що мені дало суспільство? Щоб не вмерти з голоду, я почав красти в 13 років, і так я провів 17 років у слідчій в'язниці. І хіба я не ідіот, що завжди, коли було треба, я служив Франції? Хто мені дав ідеал? До школи я ходив всього 6 тижнів, усе знання здобув сам, у кримінаді.

Знання у нього багато. Але претенсії його до суспільства правильні. А чи наші претенсії до тих, що на свободі, не правильні? Байдужість загалу деморалізує. Без відчуття опіки — ніякий вояк не може битись. Це відчуття потрібне нам сьогодні, завтра може бути потрібне українцям в Англії, а може й за океаном. Чого в світі не буває?!

Коли б ми були жиди, то вже французькі консуляти були б засипані протестами, а при побуті де Ґолля в Англії та ЗДА хтось би його зустрів транспарентом з написом про Корсику. Не щоб виявити ворожість до Франції чи до де Ґолля, а щоб пригадати, що московську тиранію не покорати поступками їй, свободи для поневолених не осягнути шляхом обмежування свободи тих, що за неї змагаються і в цих змаганнях втратили все, крім людської гідности. А чи може бути більший абсурд, як позбавити борців за свободу їхньої людської гідности?

О. Д-вич

Михайло Островерха

МИСТЕЦТВО І ЖИТТЯ

... Як дивлюсь на образ мистця Вітторіо Карпаччіо, його „Орсоля", то в цій ясності рисунку й тону, в цій прозорості кольору, подивляю й обстанову кімнати того часу — 1400-ті роки! — оте ліжко, спосіб застелення його, прикраси стін тощо. Як у каплиці в палаті Ріккарді у Фльоренції оглядаю фрески Беноццо Гоццолі „Три королі", то я бачу й подивляю похід шляхти, володарів того часу — перша половина 1400-их років — і їх дозвілля, коли вони вибирались на полювання. Як я подивлюсь на картину флямандського мистця, — либонь, Ян, — і бачу, як його закований у диби злодюга стоїть на прилюдному місці на посміховище, то я бачу й побут, і звичаї давніх часів, 17 століття, бачу виконування присудів, ну й самі присуди, бачу приладдя кари й інші подробиці часу. І так від Зеусі донині — мистецтво передає — інколи у своїй мистецькій інтерпретації — наше життя.

І влучно, й вельми докладно каже французький критик С. Шавальє, питаючись: Чи абстрактне й півфіґуративне мистецтва дійдуть до того, щоб надавати формам такого змісту, з якого можна б розпізнати наш світ?

Приємно мені ствердити, що в нас, у цій — на щастя — доволі живій суматосі наших мистців, — а маю на увазі лише мистців — є такі, що таки далі не перестають передавати прийдешнім часам наше сучасся.

Наші два — у своїм жанрі великі — Микола Бутович і Едвард Козак своїми творами дають історію нашого життя. Перший, у першу чергу, дає нам минуле і те ближче до нас; другий же, ще в краю, а потім у таборі в Німеччині, давав нам наш світ, що на наших очах валився і дорешти валиться; а тепер — не буваючи в закамарках його робітні, то й не знаю секретів його задумів і його творів, лиш те, що бачу репродуковане — далі він уже лиш осатирює нашу сучасну дійсність, інколи до болю сумно і смішно. У них обидвох є виразні оклики, нотки траґізму й комізму, часто змішаного в собі.

З наших мистців - модерністів, що підкреслено утривалюють нашу добу, це Яків Гніздовський. Він докладно підкреслює нам сучасну добу західнього світу, а в нім, розуміється, й українського. Гніздовський — це мистець-філософ. Це сказав я про нього чи не вісім років тому; тепер цей мій погляд скріплюю. Він мистець - песиміст. Уже в перших своїх працях він був песиміст. Пригадую собі одну його картину, — чи не з табору! — на якій бачимо людину, обмежену в просторі ... річами. Не диво, що Я. Гніздовський тепер іще удосконалив свою форму, а з нею і вислів, зміст своєї творчости: він естетечно устилізований. Рушій же його творчости — екзистенціялізм. Його простір — зимний білиною, а в ньому чистим і чітким ритмом, але змашинізованим, — бо ж таке довкільне життя людини! — йдуть у безмежжя дерева: безнадії гомін, інколи крик! Серії його домів великого міста. Його зупинки підземок і самі підземки, а в них не люди, а роботи — бездушні, траґічні з'яви, які тиснуться, і бездумно щось несе їх до безцільної цілі. Цим Я. Гніздовський лишає по собі слід у нашій добі. До нього дуже наближається поет Остап Тарнавський.

Зате Михайло Мороз — це дух палкости, всеюности, щастя й краси, яку створив Бог для людини, а людину для краси. Оптиміст він, Михайло Мороз! У нього й ті сильні, темні тони, — що своєю виразистістю драматичности, необхідної, аби підкреслити контрастом свою радість у красі! — то й вони мають у собі майже необхідний охровий чи карміновий тон: гомін палкости серця.

Михайло Мороз уміє користуватись досвідами й осягами минулого, а з цим дає твори вичуття модерного, твори рідкої рівноваги й великої гармонії. Хтось каже, що він повторюється. Так воно не є. Як повторюється, то у фазі часу повторюється. Врешті — а Ріхард Ваґнер чи Дебюссі не повторюються? Про сильну індивідуальність мистця М. Мороза — як пригадаєте собі всі його твори бодай за останні 25 років — говорить те, що вже було зроблене. Про О. Кокошку хтось сказав; „Він ніколи не попадав у досвіди сумнівного смаку". Так думаю й про М. Мороза. І він, у своїх творах, дає нам сучасний світ — радости, явности, певности і захоплення життям — оптимістично сприймаючи його.

Порівнюють твори М. Мороза до Матіса, до В. ван Гога... Безперечно, Мороз - мистець не з'явився, мов Афродита з морської піни! А історія мистецтва ще не говорить нам про такого мистця, щоб, мов чарівна з'ява, — не відавши до свого виступу нічогісінько про мистецтво минулих століть! — дав щось зовсім нечувано нове; бо, при всяких революційних спробах чи виявах у мистецтві, воно таки йде шляхом еволюційним, оглядаючись на минуле мистецтво.

Твердять сучасні історики й мистецтвознавці, що й Беато Анджеліко, вийшовши з ґотики, дорогою мистецького розвитку йшовши, по дорозі зачепив і Масаччіо, і Пезеліно, і Філіппо Ліппі, і Доменіко Венеціяно і П'єро делля Франческа, а то й Жан Фуке не був йому незнаний. Проте, фра Беато таки залишився „собою", був найкращим малярем - містиком раннього ренесансу.

... Врешті — чому це Сезанові так до вподоби припала киноварна плямка на обличчі Максиміліяна, в Сан Аполлінаре Нуово в Равенні...?

Бронкс, 28 березня 1960

З ОКРУШКІВ ТИЖНЯ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОДАТОК

— Це прямо напасть! — скаржиться обурено пан інженер. — Прийдеш втомлений з бюра, заледве повечеряєш і сядеш біля телевізійного апарату, а тут дзвінок, і в хату лізе Панько за вкладкою до УККА. Здається, ми ніколи не позбудемося традиційної української жебранини!...

Нарікання пана інженера цілком слушні, бо влізлива вдача Панька Сливи може вивести з рівноваги навіть анґлійського джентлмена. Тільки подумати, скільки то різних драчок валиться на чоловіка в цьому весняному сезоні. За хату — податок, до інкомтексу — додаток, на авто — завдаток, а про вакації і не згадуймо, бо це готово спровадити нас у безсоння...

Але вернімось до Панька. Він уже таким влізливим уродився, я пригадую його ще зі старого краю. Коли треба було купити до церкви дзвін, або для читальні нову завісу, Панько не дармував. Він лазив болотнистими вулицями від хати до хати, збирав гроші, яйця і навіть крикливу домашню птицю, але свого таки досягав, і на Великдень колихався поважно на дзвіниці новий дзвін, а в „Просвіті" пишалась малинова завіса, гордість цілого села.

В часах останньої війни він „жебрав" на підпільний фонд, на політичних вязнів, а опісля на українських інвалідів, на вдів та сиріт. Влізлива вдача Панька Сливи не дає людям спокою і тут, на вільній землі Вашинґтона. Він уперто переслідує байдужих патріотів так довго, поки не одержить даток на Український Народний Фонд.

Ось учора Панько приліз до моєї хати, і, хоч я продемонстрував йому всі неоплачені рахунки, нічого не помогло, десятка помандрувала до каси УККА, як батогом тріснув. Панько задоволено підписав поквитовання, а потім погладив свою лисину і з гіркою усмішкою почав:

— Недобрий ми народ, краяне, недобрий! Рахуємось на мільйони, а на УККА і сотні не дотягнемо. Дивіться на жидів, у них на кожний заклик сипляться мільйони долярів, як листя з дерев, навіть збирачів не потребують.

Знаєте, я так не раз роздумую, чи не добре було б панам Галичину і Добрянському заапелювати до наших земляків жидівського роду про пожертви на Український Народний Фонд. Я й сам допоміг би в цьому, — продовжував Панько, — бо приятелюю з багатьома коломийськими і бучацькими максами. Вони тепер торгують нашими галицькими огірками, що поамерикански називаються „джуїш піклс" а один учора зрадився переді мною, що думає відкрити ресторан „Полтавка" із старокрайовим борщем, варениками та імпортованою „смірнівко"...

Подумайте так на хлопський розум, краяне, яка велика користь була б з такого мирного співіснування. „Лайф" не називав би нас антисемітами, а пан маршалок Мудрий не журився б, чим оплатити канцелярійні видатки. Вже й тепер можна зареєструвати деякі випадки, коли жидівські земляки фінансово піддержують українські радіопередачі. Кажу вам, до того всього не треба аж такої високої політики. Зрештою, наші сусіди поляки і москалі вже давно пустилися на цей ґешефт і добре на тім виходять, чому ж нам не попробувати?...

Вже забув за десятку, що її Панько видер на Український Народний Фонд, але ця його практична теорія про дружню співпрацю з нашими земляками не дає мені спокою. Говоріть, що хочете, але часом проста філософія дядька Панька може принести більше користи, як учена дипломатія недипломатів!...

О. Білик

● До палацу Об'єднаних Націй в Ню Йорку прибув в минулому тижні цікавий відвідувач: Хуля На Ранонґ, 11-річний хлопчина з Сіяму, якого мама, професорка університету в столиці тієї країни, Бангкоку, вирядила у самостійну подорож довкола світу, передбачену на 72 дні. У кожному місті, куди він прибуде, він має заздалегідь приготованих опікунів. Перше його слово, коли він прилетів до Ню Йорку, було: „Чи є лист від мами?" Лист дійсно чекав на нього. Він висловив сам бажання — поїхати до шкляного палацу Об'єднаних Націй і на найвищий поверх хмародеру Емпайр Стейт Билдінґ.

Д-р Е. Жарський

НАШІ ВИХОВНІ ЦІЛІ

(Доповідь, виголошена на 4-ій Педагогічній Конференції Об'єднання Українських Педагогів в Канаді)

(2)

Як бачимо, педагогічна думка не стояла й не стоїть осторонь філософії; виявиться це яскравіше при обговорюванні виховних цілей, що їх ставили педагоги впродовж нашого сторіччя. Проте, на ґрунті природного погляду на світ, деякі педогоги домагалися виключити поняття цілі з педагогіки. На тому тлі витворилося поняття „чистої педагогіки", метою якої є досліджувати педагогічні факти без ставлення будь-яких цілей, крім пізнавальної. Цей напрям настільки ексклюзивний, наскільки твердить, що лише така педагогіка, яка не бере до уваги цілей виховання, є науковою. Але — як це вже згадано — критерії науковости у педагогіці — справа доволі релятивна; чиста педагогіка може бути цінним доповненням тих педагогічних дисциплін, які — приймаючи певні цілі — мають характер прикладних і нормативних наук. А такий характер мають найчастіше, як досі, педагогічні системи. Можливо, що в майбутньому вони будуть шукати опору у наукових дослідах чистої педагогіки. Проте, сьогодні до педагогічних проблем підходять із заложенням якоїсь певної цілі. І саме в нашому сторіччі ставляться різнородні виховні цілі, далекі від того, щоб бути спрямованими на якусь одну ціль.

Виховна ціль

Якщо під вихованням розуміємо — в загальному — сум свідомо виконуваних, в певному напрямі спрямованих дій для осягнення певної свідомо наміченої цілі, тоді виникає питання: яка ж ціль має присвічувати нам у наших виховних діях?

Ця проблема виростала в минулому й виростає в сучасному не тільки перед нами; вона — постійна тема дискусій як у минулому, так і тепер. Та коли в попередніх сторіччях добачаємо — з перспективи сучасности — певну суцільну, однозгідну виховну структуру, — то чим ближче доходимо до нашої епохи, тим більше розхитується ця однозгідність поглядів, появляється більше нових підходів до проблем виховання, до виховних цілей, як і до шляхів для їх досягнення. Розвиток природничих і технічних наук, розвиток промисловости й торгівлі, суспільні зміни — стали причиною переоцінки вартостей і неоднозгідного підходу до виховних проблем. У висліді суцільній виховній структурі минулого сучасна педагогічна думка не може протиставити системи, побудованої за якоюсь одною провідною думкою.

Християнські ідеали

Цю недостачу „ясного, стійкого й універсального виховного ідеалу, який зумів би врахувати всі вимоги життя, а всі духові сили впорядкував би за їхніми вартостями, як також дав би відповідну противагу всім глибоко прихованим небезпекам людської природи" — підкреслював уже в першому десятиріччі нашого століття автор „Школи й характеру" (1908), німець Фр. В. Ферстер, один з головних представників т. зв. релігійно - моральної педагогіки. У низці праць старається він устійнити цілі виховання, знайти шляхи для осягнення виховного ідеалу. Виховання характерів спирається — за Ферстером — на „видобуванні людини із стану безнапрямности й безцільности". Як же сучасний виховник має виконати це завдання, коли довколишня культура — це „вавилонська вежа"? Йому залишається тільки один вихід: він мусить почати від рятування себе самого з „хаосу", щоб дійти до найвищої абсолютної й універсальної цілі.

Де ж шукати такої цілі? —Ферстер знаходить її у християнської релігії і моралі. „Христове керування людською душею доводить до елімінації однобічности, а найбільш суперечні елементи сполучуються в одне ціле й вирівнюються, як любов і сила, воля і спокійна задума, покора й незломність. І саме цієї універсальности виховного ідеалу недостає сучасному виховникові..." — стверджує Фестер. Цілі виховання — на його думку — повинні бути підпорядковані християнським релігійним і моральним ідеалам. Синтеза сучасної культури, про яку йому йде, не тільки намагається охопити все її багатство, але й хоче погодити з найкращими елементами християнської релігійно - моральної традиції. Можна б сказати, що Фестер шукає ключа до сучасного життя не в цьому житті, але поза ним, чи радше перед ним, бо — в Євангелії, в писаннях отців Церкви і в релігійній практиці.

Вказуючи такі цілі виховання, Ферстер не замикається в якихось суворих догмах, не стоїть на становищі якогось конфесіоналізму, а зберігає широкі горизонти сучасної людини. І це з'єднало йому дуже широкі кола прихильників, без огляду на їх віровизнання.

Одиниця чи спільнота?

Релігійно - моральний напрям (підкреслений у папській енцикліці „Про виховання") намагається в сучасній культурі закріпити примат тих цілей, що так рішуче переважали всі інші у середньовіччі. І хоч цей напрям завдяки працям Ферстера і ін. здобув собі багато прихильників, не ці глибокі ідеали запанували у педагогічній думці XX ст., не вони стали віссю заінтересувань. „Абсолютна й універсальна ціль Ферстера важкою була для сприйняття поколінню, що надто тверезо дотримувалося основ суспільних й природничих наук, надто багато завдячувало позитивізмові та іншим емпіричним напрямам, головно прагматизмові, і прямувало до куди ближчих, конкретніших та реальніших цілей. Такі англо-саксонські автори, як Спенсер, Дюї, Торндайк, Беглі й ін. кидають у своїх працях такі гасла, як приготування молодого покоління до змінних соціяльних умов; вони хочуть, щоб виховання запевнило життьовий успіх як одиницям, так і суспільству, щоб причинялося до суспільного поступу. Видвигнення таких гасел стане для нас зрозумілим, якщо візьмемо до уваги той великий технічний поступ, що стався на переломі 19 і 20 віків, щораз швидший темп розвитку сучасних суспільств, щораз більше скомплікованя життя і його вимог; не мало причинилося до того й широке розгорнення дослідів над розвитком дитини, над суспільним життям, культурою.

ПРАЦЯ ПРОФ. О. ОГЛОБЛИНА ПРО МАЗЕПУ

Своєю працею п. н. „Гетьман Іван Мазепа та його доба", яка появилася в Записках НТШ, за виданням Організації Чотирьох Свобід України і Ліги Визволення України, професор О. Оглоблин причинився у великій мірі до збагачення української історіографії мазепинської доби. Вона являється вислідом його довголітніх студій над цими незвичайними в українській історії часами. А з другого боку це, такби мовити, синтеза дотеперішніх дослідів мазепинського періоду. У вступі до своєї роботи, автор одначе застерігається, „що ще не можна дати повної історії... доби — ні на Україні, де наукові студії над усім, що пов'язане з ім'ям виклятого Москвою Гетьмана, суворо заборонені, ні за межами України, де нема тих архівних матеріялів, без яких повне і всебічне довлідження мазепинської доби просто неможливе". Тому професор Оглоблин додає, що по суті в нього була одна можливість — „дати загальний монографічний нарис".

Але ж нам здається, що автор може надто скромний. За своєю формою, книга дбайливо видана й інтересно написана. Обгортка і заставки виготовлені малярем - мистцем Бутовичем. Гарна нова книжка за мовною редакцією В. Давиденка. Робота має 406 сторінок, із коротко поданим змістом в англійській мові, та індексом - показником імен, декілька репродукціями і мапою України. Відбитка з бронзової медалі роботи В. Масютина. Папір книги добрий, друк гострий і чіткий. Стільки про книжку і її оформлення.

У своїй праці проф. Оглоблин розгортає перед читачем дбайливу характеристику доби й особи великого, нашого державного мужа, що його попередні десятиріччя й історики давнішої доби не розуміли і не доцінювали як слід. Розуміється, що молодші літа гетьмана й обставини часів оформили його особовість. І тут нам здається, що автор замало місця присвятив тій темі в рямцях першого розділу. В дальшому, проф. Оглоблин дає образ Гетьмана у всіх проєкціях його великої індивідуальности, як політика і дипломата, людини і державного мужа, господарника і керманича економічної політики на Україні, добродія православної церкви, і мецената архітектури, літератури, образотворчого мистецтва й української культури цієї доби взагалі. Свою школу дипломата і політика, Мазепа відбув у своїх подорожах по західній Европі і в службі Дорошенка та Самойловича. У службі Самойловича, Мазепа майже кожного року відбував далекі дороги у своїх численних дипломатичних місіях до Москви. Тому ж він докладно пізнав Росію, і це пізнання стало основою його пізнішої політики, як Гетьмана України. Як державний муж, Іван Мазепа, за проф. Оглоблином, був представником концепції радикальної розв'язки чорноморської проблеми, тобто священної боротьби України проти мусульманської загрози. Цим він причинився до своєї непопулярности, бож така лінія вимагала величезної політичної наснаги і великих жертв, що було немиле для громадськости, яка бажала здебільша тільки миру і спокою. Також і його московська політика не була популярною. Загал не розумів як слід московської сили і небезпеки, і боявся риску радикальної антиросійської політики без вичекання на відповідний і корисний момент. В цьому і джерело конфлікту з Петриком і зради Кочубея. Ні для одного ні для другого тонкощі Мазепинської політики не були зрозумілі. Хоч повстання Петрика - Іваненка було предметом окремих студій проф. Оглоблина, нам здається, що він міг був із більшою користю для цієї останньої роботи обговорити саме ставлення Мазепи до самої події та особи Петрика.

Правобережна політика Гетьмана супроти Польщі і Семена Палія проаналізована вичерпно. Тут Мазепа виступає як державний муж і як людина. Автор каже: „Мабуть, це було ясне і для Мазепи і для Палія. Двом великим діячам тогочасної України не було місця на Правобережжі. І коли Мазепа ступив твердою ногою на свою предковічну землю, Палій мусів уступитися".

Найважнішим подіям мазепинської доби, тобто зірванню з Москвою і союзові із шведами, та українсько - московській війні, автор присвятив детайльно розроблені три розділи в своїй студії. Гетьманські пляни, труднощі їхнього завершення, недоліки, і ненадійні випадки, що перечеркнули надії, вповні висвітлені, може і тому, що ці аспекти мазепинської доби найкраще прослідженi нашою історіографією.

Проф. Оглоблин підчеркує доволі часто господарські здібності Мазепи, які виявилися і в адмініструванні його мастностей, і в економічній політиці його правління. Його численні універсали, листи, і письма в Москву, обговорюють економічні питання, зокрема торгівлі і промисловости. По зайнятті Правобережжя, Гетьман намагається відбудувати і тут господарське життя. Його соціяльна політика для збереження суспільного і господарського балянсу, і припинення боротьби кляс, зокрема натиску козацької старшини на село і місто, вповні зображають величезні здібності Мазепи, як господарника, що думав категоріями українського - всенаціонального інтересу. Здається нам тільки, що автор замало підкреслив вплив меркантилістичної економічної думки на Великого Гетьмана.

В неменше переконливій мові автор доказав опіку Гетьмана над мистецьким і культурним життям України. Ведений своєю релігійністю він будує церкви, надає мастності монастирям, і часто навіть потурає монастирським надужиттям. Його книгозбірня славна в широкому світі...

До кожного розділу своєї книги, проф. Оглоблин додає велике число приміток із матеріялом подрібного і джерельного характеру, які надзвичайно збагачують наукову вартість книги. Але важко погодитися із такою заміткою проф.: „Автор не вважав за потрібне давати... покликів на друковані джерела (та літературу), вони добре відомі фахівцеві....„ Робота друкована на чужині, і для молодшої наростаючої ґенерації істориків, така бібліографічна довідка мала б велике значення. Розуміється, за словами проф. Оглоблина, мазепинська доба потребує ще великої дослідчої праці, але „Гетьман Іван Мазепа та його доба", це знаменитий крок вперед, книга великої вартости, і гідна відповідь на московські зазіхання. А ООЧСУ-ві та ЛВУ належне признання за їхню ролю меценатів науки, завдяки якій Наукове Товариство ім. Шевченка могло додати до своїх записків і ще один том непромінальної вартости на шляху збагачення українських наукових надбань.

Микола Чировський

Дм. Андрієвський

Я БУВ ГОСТЕМ МАРУСІ БЕК

По дванадцяти роках я знов побував в динамічнім місті Дітройт. Незадовго перед тим об'їхав я Канаду і частину ЗДА. Це дало мені можність побачити здобутки українців в цих двох сусідніх країнах за останню декаду.

Коли в 1948 р. я стрічав в федеральнім Парляменті Канади лише одного посла Глинку, то тепер там є шість послів - українців, а до того два сенатори, міністер, кілька мейорів міст. Здобутки, як на такий короткий час, направду надавичайні. Натомість в ЗДА як не було так і нема українців в Конґресі, хоч збільшилось число приятелів України, появилися українські прапори на ратушах. А також з'явилася — Маруся Бек.

Мою увагу вже давніше привабила ця цікава жіноча постать українсько - американського життя. Голова Міської Ради мільйонового Дітройту, колишній суддя для малолітніх, правник і адміністратор, учасниця численних українських імпрез, яка при різних нагодах виразно стверджує своє українське походження, Маруся Бек є знаменною появою. Її популярність в широких колах є подивугідна, і це найліпше виявилося з нагоди тринадцятого святкування річниці її уродин цього року.

Так, цього року Маруся Бек справляла тринадцятий раз свої уродини, які припадають на 29 лютого, отже раз на чотири роки. З того приводу порушився цілий Дітройт, щоб вшанувати свою першу радну і заступника мейора. Особливо пишно випало вітання її тридцяти двома національними чи скорше етнічними групами, які замешкують Дітройт. Вимір любови і симпатії до неї дає велетенський торт, що важить 200 фунтів і є свого роду шедевром кулінарного мистецтва.

Мені довелось бачити той торт в китайському ресторані Віктора Ліма, куди мене запровадила господиня міста. Тут при столі в малім і милім товаристві я мав нагоду приглянутися славній українці і дещо розгадати секрет її успіхів. Насамперед сама постава цієї високої, стрункої жінки викликає пошану. Поважне враження справляє її розумна мова, людини чину, адміністратора, психолога. А врешті вас полонить її гідність, простова і сердечність в поступованні.

Маруся Бек народилася в Питсбурщині, але молодою дівчиною побувала в Галичині, вчилася в українській гімназії. Тут дівчина в картатій сукні довго лишалась в очах її товаришок „американською Мері", але в душі вона скоро зробилась українською Марусею і такою залишилась на ціле своє життя. Такою вона є і тепер на високому становищі адміністратора мільйонового американського міста.

Вона дійшла до свого становища, здобувши вже вдруге при виборах радних міста найбільше число голосів. Доводиться дивуватися цьому фактові, бо ж за тою жінкою не стоїть ніяка партія і кожен кандидат при міських виборах мусить боротися сам за себе, організувати мітінґи, промовляти на них, обіцяти всякі блага виборцям і давати перед ними звіт. Щоправда, наша Маруся є прекрасним промовцем і має велику популярність завдяки особистим прикметам. Та чи цього досить, щоб виграти вибори?

В кожнім разі великою підмогою для Марусі є її брат Іван Бек. Він є її менаджером і дорадником, заступником і другом. Зайнятий в суді, він знаходить час, щоб припильнувати справ своєї сестри. Темпераментний і агресивний, він щасливо доповнює своїми природніми прикметами її вдачу. Обоє мають формацію правників і мабуть порозуміваються між собою дуже добре. Це я міг спостерегти під час нашого спільного обіду у симпатичного китайця Віктора Лім.

Направду було зворушливо чути прекрасну українську мову на устах видатної американки. Ще більш цінним було ствердити, що ця ділова і зайнята жінка все знайде можливість приложити руку до української справи, повітати українського гостя. Треба дивуватися, звідки вона бере час на всі ті зустрічі, обіди, імпрези. Складається враження, що вона водночас скрізь і всюди, де лише є щось українське.

Під час нашої розмови Маруся Бек висловила жаль, що обставини її життя і зайняття не дозволяють їй уділятись більше українським справам, які лежать їй на серці. При тому вона думала не про політику, від якої вона тримається оподалік, але про те все, що стоїть поза політичним життям, як от напр. мистецтво. Вона бо дійсно живе тим, до чого прикладає руку.

Саме тепер Маруся Бек ретельно займається Капелею Бандуристів, щоб зібрати належні засоби для їх чергового турне. Для того оголосила вона збірку пожертв по одному долярові з кожного жертводавця і загальна сума послужить мірою її популярности між українцями. Також Маруся Бек організовує виставку творів українських майстрів у вільнім світі. Почавши з Дітройту, та мандрівна виставка побуває в різних містах ЗДА, а може і поза межами цієї країни.

І так під щасливою звіздою Марусі Бек творяться нові українські вартості. Сама Маруся є одною з тих вартостей, що здобувають світ для України. Чи той факт, що українка є нині першою панею міста Дітройту, не є здобутком для України? Чи завдяки їй не зростає престиж українців, їх добра слава? Гадаємо, що так і тішимось з того разом з усіма українцями.

Приглядаючись Марусі Бек, піддаючись її чарам, я старався збагнути, чим вона здобуває серця людей і як вона могла вийти на те високе становище, яке нині займає в американськім суспільнім житті. Річ ясна, що до того немало прислужились її ясна, прозора думка, її внутрішня рівновага, її доброзичливість, її відданість громадським справам, які її полонили виповнили вщерть її життя. Та чи то все, чому вона завдячує свої успіхи?

Чи не є головною силою Марусі ті прикмети української жінки, які вона дістала в спадку від своїх праматерей? А ті прикмети все були дуже високі, які робили з українки прекрасну ґаздиню, що уміла стояти на чолі свого роду, уміла воювати за часів скитів, князювати за часів Руси і гетьманувати за часів Козаччини. Навіть опинившися в чужім краю, наші Роксоляни потрафили кермувати народами і державами. І от тепер новітня Роксоляна ґаздує в мільйоновім американськім місті.

Я направду був щасливий стрінутися з Марусею Бек, говорити з нею, пізнати в ній українську жінку, бути її гостем, ба навіть дістати золотий ключ, коли не від її серця, то бодай від воріт того міста, де вона є господинею.

● У Брюсселі відбулась конференція жидівських делеґатів з Англії, Ірляндії, Австрії, Бельгії, Франції, Італії, Західньої Німеччини, Голляндії, Швайцарії і Марокко у зв'язку з недавнім вибухом антисемітських виступів в різних країнах світу. Рішено зібрати автентичні матеріяли, які дали б правдивий образ сучасного антисемітського руху в світі та його джерела й винуватців.

Загальні Збори Відділу ОбВУА в Нюарку, Н. Дж.

У гарній відновленій власній домівці відбулися 20 березня загальні збори членів Відділу ОбВУА. Збори відкрив голова д-р Л. Голінатий, вітаючи численно приявних членів. На згадку про смерть в місяці грудні м. р. сл. п. генерала О. Грекова, б. Нач. Вожда УГА в р. 1919, приявні побратими вшанували пам'ять покійного генерала повстанням з місць і однохвилинною мовчанкою. Вибрано на голову зборів — М. Топоровича, а на секретаря — О. Утриско. Вибрана верифікаційна комісія в особах Д. Тихого і М. Шавали провірила протокол попередніх загальних зборів і ствердила згідність протоколу з дійсним станом.

На основі звідомлення членів уступ. управи об'єднання мало у звіт. часі 47 членів, в тому 5 нових членів Управа відбула 9 засідань і влаштувала 4 надзвичайні сходини членів, а з окрема численні листопадові та січневі, получені з Воєцьким Апелем, та спільно з місц. Відділом ОДВУ сходини з нагоди Роковин травневих подій. В програмах цих сходин були доповіді д-ра Р. Криштальського, ред. Л. Лепкого і д-ра І. Козака та діточі виступи з деклямаціями. На засіданнях управи обговорювано організаційні справи, імпрези, пропульки тощо. Об'єднання розпоряджає своєю невеликою бібліотекою та стоїть в контакті з місц. Станицею Дивізійників, якого головою є Голинський. Хох деяких імпрез, як новорічна зустріч і воєцькі вечерниці, мимо підготови не вдалося уступ. управі влаштувати, все ж таки управа не зневірилася та безупину працювала. Об'єднання перевело листопад. збірку на Дар українським інвалідам, а то під місц. українськими церквами до пушок в сумі $187 та окремо на збіркові листи $137, отже разом $324. З відновленої домівки Об'єднання у звіт. часі користали піднаємці: Курс українознавства, Українська Студ. Громада, Відділ „Самопомочі" враз з Кредитівкою, Філія ОДУМ, і інш. Товариства.

На внесення іменем контр. комісії п. М. Шавали, збори дали абсолюторію уступ. управі враз з признанням за її працю. До нової управи Об'єднання ввійшли: М. Стебельський — голова, З. Стефанів і Віктор Сиґалів, заст. голови, О. Утриско, — секретар, В. Кузик — касієр, А. Радомський — господар, О. Бережницький — організаційний і С. О. референт та М. Топорович і М. Голінатий. До контрольної комісії вибрані: М. Шавала, І. Пастух, П. Заболоцький. До тов. суду: Д. Тихий, д-р Л. Голінатий і Ю. Баранюк. Делеґатами до місцевого Відділу УККА вибрані: д-р Р. Криштальський і П. Вовчок. Делеґатом на Делеґатський З'їзд ОбВУА: О. Утриско. В оживленій дискусії, при внесках, побажаннях та запитах заторкнено ряд актуальних питань: скомплєтування бібліотеки при Об'єднанні, передплата журналу „Голос Комбатанта", який має 44 передплатників в Нюарку, в тому числі між членами Об'єднання 40, списування спогадів з часів наших визвольних змагань, підкреслено введений в Об'єднанні гарний звичай висилки членам свят. побажань і з нагоди ім'янин, створення жін. секції при Об'єднанні, збереження військових традицій, стипендійний фонд для охочих голоситися до військової служби при амер. армії, відсвяткування ювілею 10-річчя існування нашого Об'єднання, відзначення „Воєнним Хрестом", допомога деяким нашим заслуженим Воякам і створення допомогового фонду при Об'єднанні. Гарним словом голова зборів закрив ці направду ділові збори членів, які з піснею „Гей у лузі" залишали з гарним враженням залю зборів. Годі промовчати, що деякі побратими не явилися на зборах. Нововибрана управа взялася енергійно до праці.

Д-р Осип Утриско

Д-р Ст. О. Шварц відкрив вірус пістряка крови

Луїсвілл, Кентаки. — На семінарі Американського Пістрякового Товариства доповідав працівник Медично-Дослідного Інституту в Шикаґо д-р Стівен О. Шварц, який хвалився, що він може задемонструвати присутнім свій великий успіх, а саме відкриття віруса, який спричиняє пістряка крови — левкемію. Всі присутні погоджувалися в тому, що тепер можна буде краще поборювати цю недугу, бо згодом можна буде винайти вакцину, яка буде забезпечувати проти цієї недуги, на яку досі не бувало ліку. Д-р Шварц взяв тканини людини яка була померла на пістряка крови, переніс їх на мишу і ствердив, що миша дістала левкомію. Ця сама матерія перенесена на людину — в'язня (який добровільно на це погодився), — витворила в нього протитільця, які поборювали левкемію. Д-р Вільям Домашек із бостонського Центрального Шпиталю заявив, що треба бути обережним в цій ділянці, хоч і признав, що відкриття д-ра Шварца є дуже цікаве і важливе, але його треба буде потвердити іншими дослідами, поки можна буде його застосовувати до лікувальних проб на людських пацієнтах.

ПОДЯКА

Не маючи змоги особисто відповісти на всі численні листи з висловом жалю і співчуття, що я одержала з приводу втрати мого МУЖА,

професора Олександра ШУЛЬГИНА

прошу Всіх прийняти найщирішу глибоку подяку.

Д-р ЛІДІЯ ШУЛЬГИНА

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 20.

С. Бук, Шикаґо	$ 10.00	В. Мельник, Шикаґо	1.00
І. Одежинський, Фила.	10.00	Д-р М. Яцух, Рокі Гілли	1.00
Р. Мандрусяк, Венесуеля	6.75	Б. Лукач, Вілкс Бері	1.00
О. Серединський, Лісле	6.00	М. Кіриленко, Дункірк	1.00
І. Гузій, Ню Йорк	5.00	С. Покора, Пасейк	1.00
Н. Механич, Ле Райсвіл	5.00	Н. Шевчук, Ленґгори	1.00
М. Томко, Шикаґо	5.00	Д. Фортуна, Елизабет	1.00
Ю. Мітьо, Мишиґен Сіті	5.00	М. Сава, Шикаґо	1.00
Ю. Блікер, Филаделфія	5.00	Т. Яворська-Лаврук, Лі Сентер	1.00
Е. Залеська, Вашинґтон	4.50	А. Ревутський, Вудбрідж	1.00
М. Монастирський, Фила.	3.00	С. Петрик, Шикаґо	1.00
О. Лободоцький, Дітройт	3.00	М. Шолдра, Джерзі Сіті	1.00
В. Гусар, Рачестер	3.00	М. Чагарин, Вунсакет	1.00
В. Процик, Гартфорд	3.00	А. Шервай, Смирна	1.00
Т. Загородний, Мілвокі	3.00	Т. Процак, Елизабет	1.00
М. Хомик, Филаделфія	3.00	А. Корнієнко, Рачестер	1.00
Ю. Брезінська, Претсбурґ	2.00	А. Филипович, Шикаґо	1.00
В. Евасіля, Нескватонінґ	2.00	К. Туркоць, Пасейк	1.00
Е. Бехметюк, Вудсайд	2.00	К. Галат, Клівленд	1.00
О. Цєпляй, Толідо	2.00	С. Готра, Дітройт	1.00
В. Дигдало, Дітройт	3.00	І. Рубич, Сиракюз	1.00
Т. Королишин, Ґованда	2.00	Ю. Сластіон, Денвер	1.00
М. Костів, Лос Анджелес	2.00	М. Барановський, Торонто	1.00
М. Нидза, Гарден Сіті	2.00	Л. Сисин, Ґарфілд	1.00
С. Роган Понґстави	2.00	А. Мудрик, Торонто	1.00
М. Сеньків, Клівленд	2.00	В. Антоник, Ню Гейвен	1.00
М. Ґурак, Клівленд	2.00	Д. Черніченко, Патерсон	1.00
О. Марщак, Нортфілд	2.00	Н. Курилів, Шикаґо	1.00
В. Бойко, Шикаґо	2.00	Р. Яськів, Елизабет	1.00
Я. Котлярчук, Рачестер	2.00	М. Качмар, Есбурі	1.00
В. Ходак, Филаделфія	2.00	І. Маланич, Мерідєн	1.00
М. Юрків, Рачестер	2.00	М. Рудик, Ню Йорк	1.00
М. Косіковський, Віндсор	2.00	П. Дронь	1.00
І. Новосад, Елґін	2.00	М. Седова, Реседа	1.00
Е. Мацьк, Джерзі Сіті	2.00	Н. Городиський, Вунсакет	1.00
С. Шрамко, Боффало	2.00	Г. Тимчій, Бріджтон	1.00
В. Головка, Міннеаполіс	1.50	А. Гайовський, Ірвінґтон	1.00
С. Рудий, Боффало	1.00	А. Редка, Брістоль	1.00
П. Панкевич, Бінґгемтон	1.00	З. Микита, Честер	1.00
П. Взовицький, Гартфорд	1.00	Р. Фик, Филаделфія	1.00
Г. Фотт, Ню Брітейн	1.00	Р. Косаноцький, Іселін	1.00
Р. Флонт, Филаделфія	1.00	Б. Бродик, Вудсайд	1.00
В. Когут, Лос Анджелес	1.00		
Л. Попіль, Шикаґо	1.00	Разом	$ 175.75
О. Погорецький, Гемстед	1.00	Раніше проголошено	$ 5,201.46
Д. Сас, Вілмінґтон	1.00		
Ю. Водошпяк, Шикаґо	1.00		
Н. Гловацький, Вунсакет	1.00		
М. Барелка, Лейквуд	1.00	Разом	$ 5,377.21

ПОДЯКА

Складаємо найсердечнішу подяку всім Тим, що висловили нам письмами, чи телеграрафічно співчуття і спішили зі словами потіхи, з приводу болючої втрати нашого Найдорожчого МУЖА та БАТЬКА,

бл. п. Миколи УГРИНА — БЕЗГРІШНОГО

який помер 18-го січня 1960 року в Новім Ульмі — Німеччина й там похований.

Наша найщиріша подяка належиться Їх Ексцеленції Архиєпископові Іванові Бучкові за глибокі співчуття і християнську розраду в нашім безмежнім горю.

Дуже щиро дякуємо Родині, Рогатинцям, Товаришам Покійного, Приятелям, Знайомим, був. УСС-ам і Дивізійникам та всім іншим добрим Людям за океаном і в країнах Европи за дуже численні вислови співчуття, яких не всилі вичислити.

Дуже дякуємо Вп. П-ву Надії й Іванові Вербиним і був. Учням гімназії в Байройті з кляси Вп. Пані Лярики Пальдвор-Зелик та Вп. Пана Адріяна Стецика за датки на добродійні цілі замість квітів на могилу Нашого Дорогого Покійника, та Вп. Панові А. Гончаренкові й був. Дивізійникам із Клівленду за щирі вислови співчуття та квіти.

Висловлюємо найщирішу подяку був. Учням Рогатинської гімназії і Т-ву „Рогатинець" у Ню Йорку за зворушливі вислови співчуття і щиру пам'ять про бувшого вчителя та за щедру пожертву на квіти ($ 100.00), яку ми призначили на будову пам'ятника.

Сердечно дякуємо Своякам і Знайомим за пожертви на Служби Божі та за молитви в намірениі Покійного.

Щиро дякуємо Всім — і Всіх, кого ми згадали, або може не згадали, хай Господь Бог нагородить добром і ласками.

Дружина — ПАВЛИНА (Новий Ульм, Німеччина)
донька — ЛЕСЯ з мужем (Ню Йорк, ЗДА)

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА
і
ГОЛОВНА ПЛАСТОВА РАДА
повідомляють у глибокому смутку,
що в середу, дня 30-го березня 1960 року
спочила в Бозі, прийнявши Найсвятіші Тайни,
ДРУЖИНА НАЧАЛЬНОГО ПЛАСТУНА,

Оксана з Стернюків ЛЕВИЦЬКА

Заупокійні Богослуження і Похорон відбулися в Боффало, Н. Й., в суботу, дня 2-го квітня 1960 року.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ.

ГЛИБОКЕ СПІВЧУТТЯ
НАЧАЛЬНОМУ ПЛАСТУНОВІ
проф. Северинові Левицькому
з приводу
важкої і невіджалуваної втрати, смерти
ЙОГО ДРУЖИНИ
ОКСАНИ із Стернюків ЛЕВИЦЬКОЇ
висловлюють оцим
КРАЙОВА ПЛАСТОВА СТАРШИНА
і КРАЙОВА ПЛАСТОВА РАДА ЗДА

● РОЗШУКИ ●

ПОШУКУЮТЬ:

14108 — **Івана й Семена Марценюк**, з с. Ворвулинці, пов. Заліщики, що прибули перд першою світовою війною до Канади, а опісля переселилися до ЗДА — пошукує родина з з України.

14109 — **К. Валько, Канада** — **Ярослава Дубика**, с. Павла, зі Стрия, останнє місце побуту: Альтмарк Зах. Німеччина, лягер воєнно-полонених, і **Володимира Стецуру**, зі Стрия, останнє місце побуту: Гамбурґ у Німеччині.

14111 — **Марію Свчик**, замуж. **Тригуб**, нар. 1907 р., з с. Тарнава Вижна, пов. Турка, над Стриєм, що її разом з чоловіком і дітьми вивезли німці під час війни до табору в Австрії.

14112 — **Володимира Терещука**, з Перемищини, що під час війни працював у господаря Карла Шадера в Альзенц, біля Кайзерлявтерн, а якого німці в 1943 р., запроторили до концентраційного табору. — пошукує Родина.

Хто знає їх адресу, хай подасть до Фонду Допомоги Українців Канади.

Коли пишете до нас за адресою, не забудьте подати число, під яким надруковано „Пошукування" і залучити свою пожертву на видатки, зв'язані з веденням розшуків.

Писати на адресу:
UKRAINIAN CANADIAN RELIEF FUND
416 Main St., 722 McIntyre Bldg.
Winnipeg 2, Man., Canada

Пошукую
ІВАНА ТРУША,
зі села Дубровиці, прис. Труши, Ярославського повіту. Пошукує брат Павло. Голоситись прошу на адресу:
Іван ШВЕЦЬ
200 S. Springfield Rd.
Clifton Hts., Pa.
Tel.: MAdison 6-7645

Туристи до СССР, кол. совєтські громадяни, мають відкликувати своє совєтське громадянство

Москва. — Совєтський уряд виготовив нові розпорядки для тих колишніх совєтських громадян, які живуть за кордоном і хочуть приїхати до СССР в характері відвідувачів. Большевики дають їм до вибору два шляхи: якщо хтось з колишніх совєтських громадян став уже громадянином іншої держави і може дістати її пашпорт, він може зголосити відкликання свого совєтського громадянства і подорожувати на той чужий пашпорт із совєтською візою. Коли ж колишній совєтський громадянин є бездержавним, то він може зголошуватись на совєтський консулярний пашпорт, важний для подорожі туди й назад. — Подробиці того розпорядку передано американському центральному подорожньому бюро, що його власник, адвокат Ґабрієль Райнер перевів в цій справі недавно переговори у Москві. За його інформаціями — Совєти переслали вже до Америки 100.000 формулярів на відкликування свого совєтського громадянства тими американськими громадянами, які бажають поїхати до СССР у відвідини та були совєтськими громадянами з погляду совєтського законодавства. Совєти вважають за своїх громадян усіх, що народились на території, якою вони тепер володіють, при чому отримання втікачами із Сходу іншого державного громадянства не позбавляє їх — за совєтським законодавством — громадянства совєтського. На тому формулярі на відкликання громадянства є м. і. запити — „в яких обставинах" петент залишив Совєтський Союз, чому відкликує своє совєтське громадянство, за яке нове він старався і т. д. Так само на формулярі на консулярний подорожній пашпорт є запит, чи петент старався за чужинецьке громадянство і з яким вислідом. За коментарями американської преси, цей совєтський розпорядок повинен би пожвавити туристичний рух до СССР, створюючи ніби „леґальну базу" для колишніх совєтських громадян, чи пак узагалі для втікачів із Сходу, які хочуть поїхати у відвідини до своїх рідних в СССР та лякаються, що можуть туди поїхати, але вже не вернутись.

Захід проти зменшення військових гарнізонів у західньому Берліні

Берлін. — Генерал Кляйд Д. Едлман, командант американських збройних сил в Европі, відповідальний також за безпеку західнього Берліну, спротивився будь-якому поменшенню тамошнього 10,000-го західнього військового гарнізону — твердять газети. На останній конференції міністрів закордонних справ у Женеві західні міністри брали під увагу можливість зменшення того гарнізону до 6.000-8.000 вояків, що мало б доказати Совєтам мирні інтенції Заходу а виключно лиш символічний характер західнього гарнізону. Американські військові кола протиставляться застосуванню політичного критерія в цій справі, а не військового, бо вони звертають увагу, що менше, як 10,000 війська, озброєного танками і важкими гарматами, ніяк не могло б собі ради з „народним повстанням", якщо большевики рішили б заарранжувати його в Берліні. Західній Берлін нараховує 2 мільйони мешканців, займає площу трикратно більше за цілий Дистрикт Колюмбії і з усіх сторін оточений комуністичною територією. Німецькі комуністи можуть перекинути протягом короткого часу потягами, підземкою, трамваями і пішки 100,000 своїх військово - вишколених авантурників, які мали б „мирно" завоювати місто. Тому західній гарнізон перейшов спеціяльний вишків вуличних боїв. Одні англійці схиляються з політичних причин до можливости зменшення військового гарнізону в західньому Берліні, але й вони признають, що відповідно треба би збільшити число західньо-берлінської поліції.

Передбачають в квітні теплішу від нормальної погоду і більше дощів

Вашинґтон. — Федеральне бюро погоди передбачає, що в квітні у східніх стейтах ЗДА буде тепліша від нормальної погода; те само передбачують і для західньо-південних стейтів. В самій середині держави буде найхолодніше, а в решті країни мала б бути нормальна температура для цієї пори. А нормальна пересічна температура для квітня в чотирьох районах є така: Ню Йорк — 50,1 ступня Фаренгайта, Шикаґо — 48.1; Денвер (Колорадо) — 47.5 і Сан Франсіско — 54.1. У східній половині держави має бути більше як нормально атмосферичних опадів, а в західньо-південних стейтах менше як нормально; в середнім поясі стейтів від Вашинґтону аж до Флориди мають бути нормальні для квітня дощі.

Кеннеді підтримує плян Айзенгавера в справі заборони атомових спроб

Ліворуч сен. Кеннеді відпочиває у своїй головній кватирі в Мілвокі. Праворуч сенатор Гомфрі веде виборчу кампанію з допомогою гри на акордеоні.

Мілвокі, Виск. — В цьому місті, і в цілому стейті Висконсин йде завзята підготовна кампанія до правиборів, що їх відбуття визначене на вівторок 5-го квітня ц. р. В кампанії буруть участь, як кандидати на президента сенатори Джан Ф. Кеннеді та Гюберт Г. Гомфрі з демократичного боку та віце - президент Ричард Ніксон, як кандидат республіканської партії. Під час свого передвиборчого виступу в Мілвокі сенатор Кеннеді заявив, що він у своєму листі до президента Айзенгавера сповістив його, що якщо він буде вибраний президентом ЗДА, то буде підтримувати політику президента Айзенгавера в справі встановлення мораторіюму для спроб із малою нуклеарною зброєю. Водночас із цим Кеннеде заявив, що і його супротивник сенатор Гомфрі піде напевно за його прикладом і з'ясує напрямні своєї політики на становищі президента ЗДА. Під час свого телевізійного виступу, що відбувся після промови Кеннеді, сен. Гомфрі заявив теж, що свої погляди на справу мораторіюму для нуклеарних спроб він з'ясував уже п'ять місяців тому і вони цілком згідні з поглядами президента Айзенгавера і британського прем'єра Мекміллена. Гомфрі заявив водночас, що він є не тільки за припинення спроб з малою, але теж і з велико юнуклеарною зброєю, якщо Совєти погодяться на методу викривання цих спроб, пропоновану Заходом. У своїй промові Гомфрі висловив певність, що він буде вибраний демократичним кандидатом на президента.

Уряд платить $ 10 мільйонів відшкодування за журавлину

Вашинґтон — Представник Білого Дому повідомив 30-го березня, що уряд вирішив заплатити 10 мільйонів долярів відшкодування тим вирощувачам журавлини („кренбері"), які не посипали корчів порошком, що спричиняє пістряка в щурів, але які мали втрати внаслідок того, що минулого року уряд здоров'я за вихования добродійсности заборонив був продавати журавлину з огляду на здоров'я людей, аж до переведення контролі. Внаслідок зарядження уряду здоров'я населення зменшило консумпцію журавлини, її власники мали великі втрати. З Білого Дому повідомляють, що департамент здоров'я разом із вирощувачами журавлини виготовлять проєкт, як випробовувати журавлину, і як її корчі забезпечувати проти різних шкідників такими хемікаліями, які не є шкідливі для людського здоров'я. Уряд вирішив заплатити відшкодування, щоб запевнити консументів, що переконтрольована журавлина є нешкідлива для здоров'я і щоб допомагати тим фармерам, які мали втрати без власної вини, бо тільки мале число фармерів вживали нездорового порошка амінотріязолю.

Минулого року на поліо вмерло 540 осіб

Вашинґтон. — Уряд здоров'я пригадує, що час щепити дітей і старих осіб у віці до 40 років проти поліо, бо минулого року від цієї недуги в цій країні вмерло коло 540 осіб, майже вдвоє більше як в 1958 році, коли внаслідок поліо вмерло тільки 255 осіб. Уряд здоров'я подає статистику смертности внаслідок різних недуг. І так на кожну тисячу населення в 1959 році від недуг померло 9.4 особи, а в 1958 році — 9,5 особи. Але це незначне зменшення відноситься тільки до небілого населення, бо смертність між білим населенням залишилася в 1959 році та сама, що і в 1958 р. На сухоти в 1959 році померло 6,7 особи на 100,000 населення, а в 1958 — 6,9. Смертність від серцевих недуг в 1959 році становила 517,9 на 100,000 осіб, а в 1958 — 523,4. На інфлюенцу в 1959 році померло на 100,000 осіб населення — 32,5 особи, а в 1958 р. — 33,1. Зменшилася смертність внаслідок автових катастроф з 21,5 в 1958 до 20, в 1959 році; самовбивств було в 1959 році 10,1 на 100,000 населення, а в 1958 — 10,4, а вбивств 4,5 в 1959 році, а в 1958 році тільки 4,1. Ці всі дані не відносяться до Аляски і Гаваїв.

ЗДА мають зменшити допомогу Польщі

Вашинґтон. — Представник державного департаменту заявив 2-го квітня, що уряд ЗДА має зменшити економічну допомогу комуністичній Польщі, яка заключила торговельний договір із Кубою. Покищо державний департамент не зайняв становища до цього факту, бо не знає подробиць цього договору, але на основі часописних вісток вже тепер можна ствердити, що Вашинґтон добре буде думати над тим, чи варт допомагати Варшаві, яка висилає зброю Фіделеві Кастрові. — 1-го квітня кубинський уряд повідомив про заключення з Польщею широкого і довготермінового договору, згідно з яким Польща продаватиме Кубі на кредит або в заміну за цукор влаштування до фабрик, кораблі, літаки і гелікоптери. Цей договір підписали: кубинський міністер закордонних справ Рауль Роа і заступник польського міністра закордонних справ Францішек Моджевський. Польща зобов'язалася також допомогти Кубі технічно і науково. Це вже другий торговельний договір Куби з комуністичними державами. В лютому підписано в Гавані договір із СССР, згідно з яким Совєти дадуть Кубі кредити на суму $100,-000,000 і обіцяють купити від Куби впродовж 5-ох років 5,000,000 тони цукру. Договір із Польщею свідчить про це, що Куба звертається до комуністичного бльоку для розбудови своєї індустрії. В господарських колах звертають увагу на це, що Куба не мала іншого виходу. Запас її долярових резерв 1-го березня виносив $67,000,000, а ЗДА і більшість західньоевропейських держав відмовилися давати кредит урядові прем'єра Фіделя Кастра.

Короткі Вістки

● **Податкові уряди** пригадують, що до 15-го квітня треба заплатити федеральний податок, а в деяких стейтах треба до того самого дня заплатити і стейтовий податок, де він є. Досі вплачено менше податку, як стверджують податкові уряди в порівнянні з тим самим часом минулого року.

● **Комісар** від статистики при департаменті праці Івен Клеґ заявив, що в 1970 році коло 45 відсотків всіх робітних сил у ЗДА буде складатися з так званих білокомірковців, і тому вже тепер молодь повинна кінчати принаймні середню школу, або і коледжі, бо від робітників вимагатимуть великого знання, яке потрібне робітникам в добі механізації і автоматизації праці.

● **Армія** повідомила, що вона в червні цього року вишле 2,000 вояків, які тепер стоять у форті Бреґґ в Північній Кароляйні, до Окінави в Японії, щоб зміцнити збройні сила ЗДА на Далекому Сході.

● **Сенатори - демократи** Джан Ф. Кеннеді і Массачусетс і Гюберт Г. Гомфрі з Міннесоти стараються здобути номінацію на кандидата на президента і ведуть живу виборчу кампанію. Гомфрі недавно оскаржив Кеннеді в тому, що він не досить ліберальних поглядів і не є поступовцем, а Кеннеді відповів на це тим, що на пресовій конференції відчитав листа сен. Гомфрі, написаного в 1958 році, коли Гомфрі називав Кеннеді „поступовцем і лібералом", пишучи дослівно: „Ви виконали чудову працю. За вами славний список успішної підтримки конструктивних і поступових законопроєктів".

ТАРЗАН, ч. 4432. Відходить, але що його чекає?

Джордж Рокі був задоволений. Його ворог був переможений, і срібні штаби навантажувано для транспорту. Він щедро дякував Тарзанові при прощанні.

Молю, як делеґат, дякував Тарзанові за те, що звільнив його нарід від терору Краки.

І так мавполюд відійшов, несвідомий того, що доля вже вела його до кошмарної пригоди!